

PROJEKT & KULTUR

nr. 99 --- juni 2009

issn. 0901-8824

www.gtu.dk

Skovvej 24, 9510 Arden. Tlf.: 9856 2994. gtu_sekr@hotmail.com
Medlem af Den Internationale Emmaus-Bevægelse

Velkommen til Projekt & Kultur nr. 99!

Projekt & Kultur udgives af Genvej til Udvikling (GtU), tlf. - og fax-nr. 98 56 29 94
gtu_sekr@hotmail.com - www.gtu.dk

Gironummer: reg.nr. 1551, kontonr. 630-0804.
Fra udlandet sender man til IBAN-nr.
DK6030000006300804.

Ansvarlig over for presseloven er formand Per Adelhart Christensen. Hvor intet andet angives, er teksten af Jørgen Olsen.

Indlæg til Projekt og Kultur nr. 100 skal være os i hænde tirsdag den **25. august 2009**. Projekt & Kultur trykkes på Huset i Århus i 240 eks. Redaktionen ønsker at fremme bladets formidling og opfordrer til eftertryk med kildeangivelse.

Dette nummer indeholder:

3: **Vestafrikansk Kulturuge, Århus den 14. – 19. august 2009**
– af *Jens Elgaard Madsen*.

4 - 5: **Sommerklunserlejre i Emmaus.**

6: Mødedeltagelser og udstillinger.

7: Indkaldelse til generalforsamling.

8 – 9: Formandens beretning for 2008
– af *Per Adelhart Christensen*.

10 – 12: **Drømmen om de andres øjne**
Interview med Maitouraré Boukary Bako – af *Isabelle Grignon*.

13 – 15: **Kooperativet i Amataltal**
– af *Karl-G. Prasse*.

Billedet på forsiden er taget af et medlem af foreningen Autre Terre (= Den Anden Jord), Belgien. Billedet er fra et loppemarked hos Terre; men det kunne lige så godt være taget på andre loppemarkeder i en Emmaus-medlemsorganisation, jævnfør de mange muligheder for at være aktiv i sommer, hvilket man kan læse mere om på siderne 4 og 5.

Billedet på bagsiden er taget af Lis Bille på Couleur Café 2008. Når disse linier læses, *har* Couleur Café været afholdt for 2009, jf. side 6; men forhåbentlig vil arrangementet blive gentaget i de kommende år – en søndag i juni.

Tak til alle, som har sendt kontingent, abonnementsbetaling og/eller projektbidrag siden sidst! Vi er for tiden 191 medlemmer. I dette tal er ikke medregnet personer og husstande, som mangler at betale for 2008. Til alle, der mangler at betale for 2009 eller for 2008 + 2009, er der hæftet et indbetalingskort på side 3. Hvis du har betalt for ganske nylig, kan betalingen have krydset opsætningen og trykningen af indeværende blad, og så bedes du se bort fra indbetalingskortet.

Den samlede støtte til Kooperativet i Amataltal er i skrivende stund 7.358.930 kr. Af dette beløb er 1.252.013 kr. fra andre givere end Danida. I de 7.358.930 kr. ses bort fra Danida-bevillingen på 6.500.000 til den aktuelle fase 3 i projektet.

Vedrørende side 5 skal vi kraftigt understrege, at det er en absolut undtagelse, at vi bringer en side på engelsk; men vi syntes, vi ville benytte en mulighed for at lade en arrangør af sommerklunserlejre præsentere sig selv. Man kan finde den samme tekst på fransk eller spansk ved at gå ind på det link, der henvises til på side 4.

Vi skal hermed kraftigt opfordre enhver, der måtte kende et eventyrlystent ungt menneske, til at fortælle vedkommende om de mange lejre og samfund i Europa inden for Emmaus-Bevægelsen, hvor unge er velkomne i sommer, jf. side 4 og 5.

Det, som vi skriver på side 7 vedr. fristen for indsendelse af forslag til generalforsamlingen, skriver vi af hensyn til vedtægterne. Vi beklager, at mange næppe vil læse linierne og kunne nå at reagere inden fristens udløb. Vi kan til gengæld oplyse, at der ikke er opstillet frister for indsendelse af forslag til det bestyrelsesmøde, der afholdes umiddelbart efter generalforsamlingen.

Vestafrikansk Kulturuge, Århus den 14 - 19. august 2009

- af Jens Elgaard Madsen

GtU driver som bekendt oplysningsarbejde ud fra det hovedsynspunkt, at den tredje og fjerde verden rummer skønhed, værdier og traditioner, som den nordlige verden har hårdt brug for at lade sig inspirere af! I tråd med vores filosofi afholdes en kulturuge i hjertet af Århus, som på forunderligvis levendegør Vestafrikas kulturelle mangfoldighed!

Og der bliver rigeligt at se til for publikum: Afrikansk musik, dans, udstillinger, modeshows, interaktive oplevelsesrum, traditionel mad og satellittransmitterede 'talende trommer'.

På de forskellige workshops kan der opleves legetøjsfremstilling, navngivningsritualer, gedeslagtning og trommeworkshop for døve!

Et vestafrikansk gedemarked i verdens mindste storby

Under kulturugen organiseres et bogstavelig talt "levende" marked foran musikhuset.

Fouragerende høns, æsler og sågar en kamel vil skabe den rette stemning på pladsen mellem de opstillede containere og beduintelte og i skøn forening med skopudsende friskoleelever!

Den krævende opgave med at organisere markedet er lagt i hænderne på Oplysningscenter for den 3. verden (O3V) i samarbejde med en række organisationer. Og der er rigeligt at holde styr på, når en halv snes gæster fra Vestafrika skal inviteres og opvartes!

På markedspladsen opstilles boder med alskens fairtrade-produkter, hårkunst, skønhedssalon, tekstiler, keramik, marionetdukke, kakao, frugt og grønt. De inviterede gæster (håndværkere og kunstere) bidrager til at gøre markedet både nærværende og vedkommende.

GtU på plads med to boder og to gæster

Naturligvis er GtU til stede med vores traditionelle salgs- og informationsbod, hvor vi sælger og informerer om håndværksprodukter, importeret fra vores trofaste samarbejdspartnere, Kooperativet i Amataltal, Niger og Pag-la-Yiri.

I forbindelse med planlægningen af den vestafrikanske kulturuge besøgte O3V kvindeprojektet "Boutique des Femmes" i Segou, Mali.

På bordet Bogolan-malede stoffer.
(foto: O3V)

Og så går vi naturligvis i dialog med publikum omkring vores seneste aktiviteter og "projekter", lige som vi uddeler informationsmateriale.

Ved boden er det muligt at få en snak med Aïcha Sissiko fra Burkina Faso, som GtU har inviteret fra den burkinske Emmaus-organisation Pag-la-yiri, som har 11.000 medlemmer, af hvilke de 10.000 er kvinder. Aïcha vil fortælle om sin organisation, om det burkinske civilsamfund generelt og om Emmaus-grupper i Burkina Faso og i det øvrige Afrika. Hun sætter også ord på de vilkår og muligheder, der knytter sig til den lokale håndværksproduktion.

På pladsen har GtU endnu en stand, hvor vi vil promovere og informere om vores nye, lovende projekt: dialogturisme i Niger! Publikum kan her møde projektets omdrejningspunkt, Maitouraré Boukary Bako, som er inviteret fra Niger. Han vil fortælle om det lokale rejsebureau Goondal, der fremover tilbyder danske turister en unik rejseoplevelse til gavn for – og ikke hen over hovedet på – Nigers allerfattigste!

Vi glæder os til at se rigtig mange kendte og nye GtU-ansigter under kulturugen! Har du gode ideer? Taler du en kende skolefransk? Eller kan du afse et par timer til at aflaste/ hjælpe i en af boderne? Så kontakt os og hør nærmere (tlf. 98 56 29 94 – gtu_sekr@hotmail.com).

Sommerklunserlejre i Emmaus

Fra Krefeld, Tyskland, 2008:
En balle papir lukkes med stålband
efter sammenpresning
(foto: Emmaus Europa)

Hver sommer arrangeres klunserlejre med indsamling, sortering og salg rundt om i Europa.

Som billederne i næste spalte viser, kan man også komme på andre opgaver end det "klassiske klunserarbejde".

Der arrangeres også en lejr i Srebrenica i 2009; men den er allerede overtegnet, mens dette skrives.

For de fleste lejres vedkommende er det permanente Emmaus-samfund, der åbner dørene for unge mennesker i et antal uger, således at den frivillige betragtes som medlem af samfundet på lige fod med de fastboende, mens man er der, og til gengæld forventes det, at samfundets regler respekteres.

Man betaler selv sin rejse frem og tilbage; men den arrangerende organisation giver kost og logi.

Man finder nærmere oplysninger på følgende link: www.emmaus-europe.org/spip.php?rubrique107. Her kommer man ind på en engelsk tekst, men kan skifte til fransk eller spansk ved øverst i billedet at klikke på "español" eller "français".

Nederst i billedet på nævnte link hos Emmaus Europa henvises til de enkelte lande, hvor det er muligt at få en Emmaus-oplevelse:

Lejren i Srebrenica, Bosnien-Hercegovina 2008:
"Srebrenicas Europæiske Frivillig-Center"
(foto: Emmaus Europa)

Også havearbejde kan indgå som
her i Carlton i England i 2008
(foto: Emmaus Carlton)

Frankrig: (rækkefølgen er fra nord til syd)
Charleville, Rouen, Clermont, Haguenau, Strasbourg, Scherwiller, Cernay, Quimperlé, Le Mans, Montereau, Orléans, Le Pin, Niort, Saint-Amand, Bourg-en-Bresse, Angoulême, Chambéry, Bourgoin-Jallieu, Agen, Montauban, Pau, Pamiers, Narbonne og Marseille.

Italien: Erba, Boves, Quarrata.
Se præsentationen på side 5, som fortæller meget om livet i klunserlejre; vi må dog gøre opmærksom på, at lejren i Padova er aflyst.

Spanien: Murcia.

Portugal: Lissabon.

Belgien: Peruwelz.

Der bliver også gennemført arbejdslejre i 2009 i Srebrenica i Bosnien-Hercegovina, på Ålandsøerne i Finland og i Carlton i England; men for disse lejres vedkommende er der allerede fyldt op med deltagere, mens dette skrives.

INTERNATIONAL VOLUNTERING 2009

FROM 12TH TO 29TH AUGUST

the force of the ideal

solidarity

PADOVA (VENETO): from 12th to 26th July

ERBA (COMO - LOMBARDIA): from 26th to 9th august

WWW.EMMAUSCUNEO.IT/GIOVANI

**QUARRATA (PISTOIA - TOSCANA):
from 9th to 16th august**

(Italian speaking volunteers are preferred)

**BOVES (CUNEO - PIEMONTE):
from 16th to 29 august**

the concreteness of the actions

EMMAUS ITALIA
SEGRETARIATO CAMPI 2009
Via Mellana, 55
12012 BOVES (CN)
Tel. fax. 0171.387834
emmaus@cuneo.net

EMMAUS ITALIA – SEGRETERIA
Via del Casale de Merode, 8
00147 ROMA
Tel. (+39) 06.97840086 – Fax. 97658777
info@emmaus.it
www.emmaus.it

Billedet her er fra Couleur Café 2008
(foto: Lassina Badolo)

Læs nærmere på www.couleurcafe.dk

Mødedeltagelser og udstillinger

12. maj i Hadsten:

Poul Kruse holdt et billedforedrag på Hadsten Højskole, **Hos tuaregerne**, om besøgene i Niger i 2006 og 2008, hvor en stor del af tiden under begge besøg blev tilbragt hos Kooperativet i Amataltal.

Man kan kontakte Poul på pbkruse@oncable.dk, hvis man vil have ham til at komme og vise billeder og fortælle.

15. maj i København:

Katrine Krogh Balslev og Isabelle Grignon deltog i et møde, indkaldt af foreningen Danafrika og af Genvej til Udvikling, med overskriften **Hvad vil vi med turisme?**

Formålet med mødet var, at en række foreninger, der beskæftiger sig med turisme i Vestafrika, skulle udveksle erfaringer og visioner.

16. – 17. maj i Århus:

Kate Nielsen deltog i weekendseminar, **Organisationsudvikling og kapacitetsopbygning**, arrangeret af Projektrådgivningen.

19. maj i København:

Kate Nielsen deltog i konference, **Migration og udvikling**, arrangeret af Projektrådgivningen.

7. juni i København:

Venskabsforeningen Danmark - Vestafrika afviklede den årlige **Couleur Café** i Fælledparken.

Genvej til Udvikling var repræsenteret af Marianne Dithmer, og det lykkedes at sælge varer fra Vestafrika for 1.076 kr.

Indkaldelse til generalforsamling

Genvej til Udvikling (GtU) holder general-
forsamling søndag den **21. juni** kl. **13.00** hos **Jens
Elgaard Madsen**, Lykkensdalsvej 159, 8220
Brabrand.

Tilmelding senest en uge før på tlf. 86 26 47 27
eller pr. e-mail på jensloja@yahoo.dk.
Der ydes rejsedækning ved benyttelse af billigste
rejseform. Kørelejlighed fra og til Sjælland og
måske også Fyn vil kunne arrangeres via
henvendelse til Per Christian Hougen på tlf 44 48
02 38 eller pr. e-mail på perch@nypost.dk.

Alle er velkomne – dog har kun fremmødte
medlemmer, der er fyldt 14 år, stemmeret.

Dagsorden ifølge vedtægterne:

1) Valg af dirigent:

Aftales ved mødets åbning.

2) Beretning:

Læs side 8 og 9!

3) Forelæggelse og godkendelse af det reviderede regnskab:

Regnskabet forventes uddelt på
generalforsamlingen.

4) Behandling af indkomne forslag:

Mens dette skrives, foreligger ingen
indkomne forslag til behandling.

Forslag, der ønskes behandlet, skal være
modtaget på sekretariatet pr. telefon
(98 56 29 94) eller pr. mail
(gtu_sekr@hotmail.com) senest
søndag den 14. juni kl. 14.00.

5) Fastsættelse af det årlige kontingent:

Bestyrelsen foreslår uændrede satser:
Personligt medlemskab.....150 kr.
Husstandsmedlemskab.....200 kr.
Kollektivt medlemskab.....200 kr.
Abonnement uden medlemskab 100 kr.

6) Planer for det kommende år:

- ❖ Vestafrika Kulturuge i Århus i august.
- Projekt Egnsudvikling i Amatal, fase 3, Niger.
- Projekt Støtte til Dialogturisme i Niger.
- GtU's tidsskrift Projekt & Kultur

■ GtU's kollektive medlemskaber:

- ✚ Emmaus Danmark, Emmaus Europa og Emmaus International, herunder bidrag til solidaritetsfonden. Bestyrelsen foreslår 120 €.
 - Fair Trade Danmark
- ❖ Mellemløst Samvirke
- ❖ FN-forbundet
 - Projektrådgivningen
 - Uddannelsesnetværket
 - ✓ NGO-forum
 - Venskabsforeningen Danmark – Vestafrika.

7) GtU – hvad vil vi sammen?

Hvordan går det med foreningens værdidebat?
Alle bedes læse artiklerne i Projekt & Kultur nr. 98, side 6-9, af Thyge Christensen og Isabelle Grignon: www.gtu.dk/Emmaus_vaerdidebat.pdf

8) Valg af bestyrelse, bestyrelses- suppleanter og revisor:

Økonom Per Adelhart Christensen, Randers, landbrugstekniker Jørn Kirkegaard, Stilling, biolog Jens Elgaard Madsen, Brabrand og arbejdsmand Arne Hansen, Virum, modtager genvalg til bestyrelsen. Biolog Isabelle Grignon, København, modtager nyvalg som 1. suppleant til bestyrelsen, og konsulent Leif Haarbo Nielsen, Brabrand, modtager genvalg som 2. suppleant.

Bestyrelsen foreslår genvalg af revisionsfirmaet Ernst & Young A/S, Odense, ved Erik Pindstofte Jensen.

9) Eventuelt:

Generalforsamlingen for 2010 foreslås afholdt
søndag den 20. juni på Fyn eller på Sjælland.
.....

Efter generalforsamlingen 2009 afholdes
bestyrelsesmøde, som alle er velkomne til at
deltage i.

Formandens beretning for foreningsåret 2008

Det har været et begivenhedsrigt år, som jeg synes, vi kan se tilbage på med tilfredshed. Vi oplever, at vi stille og roligt bliver flere aktive, og det er skønt at opleve at det ikke kun er ”Torden-skjolds soldater”.

Der er mange måder at være aktiv i foreningen på; for nogle er det nogle relativt få timers aktivitet i løbet af et år, fx ved at deltage i en salgsudstilling, oversætte artikler til vores blad eller lign. For andre er det et fuldtidsarbejde, hvor en meget stor del af ens tid går med det.

Og derimellem er der så atter andre, der bruger en hel del af deres tid på foreningen, og det gør mig glad, også fordi det er vigtigt, at vi ikke kun ”lever” af de få meget aktive og vores DANIDA-bevillinger, men at vi er en forening, der kan leve både med og uden projekter, men ikke uden medlemmer og gode kontakter til vore samarbejdspartnere i syd og til vore medlemmer.

30 års jubilæum

GtU kunne i 2008 fejre 30 års jubilæum, og vi valgte i stedet for en fest, som vi tidligere har fejret ”runde” dage med, at lave en reception, hvor vi inviterede samarbejdspartnere og medlemmer til Café Tranquebar i København. Cafeen er et sted for handel med række varer fra ikke mindst den 3. verden, herunder fairtradevarer. Caféen og butikken er også rig på kultur, så som bøger og musik fra og om den 3. verden.

Det var derfor den perfekte ramme om jubilæet, hvis vi ser det med udgangspunkt i vores formålsparagraf om ”at drive oplysningsarbejde ud fra det hovedsynspunkt, at den tredje og fjerde verden rummer skønhed, værdier og traditioner, som den nordlige verden har hårdt brug for at lade sig inspirere af”, og med udgangspunkt i vores arbejde igennem mange år sammen med mange andre gode kræfter for at skabe afsætningsmuligheder for u-landene. Bl.a. var vi jo i sin tid medstifter af U-landsimporten.

Vi havde en rigtig god aften; kunne godt have ønsket lidt flere gæster. Men jeg har gennem meget foreningsarbejde lært, at det ikke er mængden, men indholdet man skal vurdere et sådant arrangement på. Jeg synes, vi havde en perfekt aften, bl.a. med gode og personlige taler fra Peter With og Birgitta Göranson, som har kendt GtU gennem rigtig mange år, og vi fik fejret foreningen sammen med gode samarbejdspartnere.

Egnsudvikling i Amataltal

Siden 1995 har vi samarbejdet med ”La Coopérative d’Amataltal” (CA) i Niger om at forbedre situationen for Amataltal-zonens befolkning. Dette er sket gennem bidrag fra private og fonde, tipsmidler og DANIDA, som 3 gange har bevilget store beløb til udviklingen i området. Vort æresmedlem Karl G. Prasse gav i en artikel i Projekt og Kultur nr. 95 (juni 2008) et fint historisk tilbageblik over vores samarbejde med CA og den udvikling, der er sket i området.

Det nuværende DANIDA-projekt udløber næste år, og det har været vigtigt for os, at projektet til stadighed arbejder for at sikre en bæredygtighed, så man ikke er afhængig af støtten udefra. Det er en svær øvelse, og i et projekt ved vi også, at det ikke er alt, der lykkes, blandt andet har Niger i de senere år oplevet uroligheder, som også har påvirket projektet og området i al almindelighed.

Vort medlem, Poul Kruse, besøgte i slutningen af 2008 projektet, blandt andet for at drøfte den fremtidige situation. Vi har i foråret 2009 fået gennemført en midtvejsevaluering af projektet, ved Mouhamed Bâ, der er senegaleser. Vi har ikke tidligere haft en afrikaner til at evaluere et af vore projekter; men det har været en stor succes, hvor fokus netop har været på bæredygtigheden. Evalueringen indeholder en række iagttagelser og anbefalinger, og vi har nu bedt CA drøfte disse, og så vil vores bestyrelsesmedlem Isabelle Grignon besøge CA i forbindelse med en rejse til Niger i juni måned. Det er i den forbindelse vigtigt for os, at CA forstår, at der ikke kan forventes en yderligere projektperiode, og at perioden frem til slutningen af dette projekt skal bruges til at fokusere på de ting, der kan leve videre.

Jeg har ikke i denne omtale af projektet berørt indholdet; men det kan følges i Projekt og Kultur.

Nye samarbejdspartnere i Niger

Vi fik i 2006 kontakt med Initiatives & Actions (I&A) i det sydøstlige Niger. Det nye samarbejde skal ikke ses som en ”konkurrent” til samarbejdet med CA, men som endnu et felt at arbejde med. I samarbejde med I&A har vi med succes gennemført et projekt, ”Sameksistens i Kaoumaram”, der gennem etablering af en brønd og fokus på samarbejde mellem folkeslagene, skal sikre muligheden for en permanent bosættelse i området for en gruppe wodaabé-nomader.

Projektet er afsluttet og evalueret med gode resultater. Da et af GtU's formål er at arbejde for øget selvforsyning, selvbestemmelse og selvtillid i den 3. og 4. verden, var dette et naturligt sted at starte. Samarbejdet med I&A er i løbet af 2008 fortsat med at indlede forundersøgelse til at udvikle dialogturisme i Niger. Niger er ikke et "naturligt" turistland; men gennem dialogturismen, hvor turisten kommer tæt på den lokale befolkning håber vi at kunne være med til at sikre et indtægtsgrundlag for en række beboere i området.

Vi fik i 2008 fra Projektrådgivningens minipulje penge til at lave en såkaldt afsluttende projektformulering, og i 2009 har vi fået penge til selve projektet, der som formål har at sikre flere turister til det sydøstlige Niger. Disse projekter kan I læse meget mere om i Projekt & Kultur, specielt vedr. dialogturisme også på www.goondal.com/dk.

Temagrupper

Efterhånden som aktiviteterne i GtU er vokset, har vi i de sidste par år arbejdet med vores organisering, og bl.a. sat mere fokus på medlemsmøder, som i højere grad giver medlemmer, der ikke hidtil har været så aktive, muligheder for at komme med i arbejdet. Vi har afholdt flere gode møder, men må også erkende at det kan være svært på møderne at nå rundt om hele vores virksomhed.

Derfor har vi nu lavet 3 temagrupper, dels en gruppe omkring Amataltal, en gruppe omkring samarbejdet med I&A og endelig en arbejdsgruppe omkring Emmaus, hvor GtU har sit "udspring". Er du interesseret i at deltage i arbejdet i GtU, og ønsker at fokusere på et enkelt emne, er dette der- ved nu blevet lettere.

Projekt & Kultur

Vores tidsskrift synes jeg til stadighed udvikler sig, og der bruges mange kræfter på løbende at kunne give læserne informationer om både GtU, vore samarbejdspartnere og generelle u-landspolitiske spørgsmål.

Vi forsøger løbende at samle informationerne, og i dag kan du ved at gå ind på GtU's hjemmeside, www.gtu.dk, dels finde de seneste numre af bladet elektronisk, dels finde artiklerne samlet efter emne. Så vil du fx vide mere om Vestafrika generelt eller om et af vores projekter, finder du links til en række artikler her.

Der er endnu ganske få, der kun ønsker at modtage bladet elektronisk; men mon ikke det kommer med tiden, når teknologien udvikles, så vi fx kan tage en elektronisk bog med i seng. Indtil da har jeg den holdning, at vi skal blive ved med at udgive bladet i trykt form og sende det, selv om det koster; men jeg tror fortsat, det er den måde, vi bedst kommer ud til både nuværende og nye læsere. Men diskussionen er i gang i foreningen.

Værdidebatten

Vi fik på sidste generalforsamling sat gang i en værdidebat: Hvad er det foreningen står for og hvor vil vi hen i de kommende år? Det har givet godt at få disse ting drøftet på generalforsamlingen og på medlemsmøderne, og i Projekt & Kultur har man også kunne læse artikler om fx GtU og Emmaus, skrevet af nogle af foreningens medlemmer. Vi fortsætter debatten, og jeg vurderer, at det er for tidligt at drage konklusioner på generalforsamlingen i år, så lad os fortsætte lidt endnu!

Og så alt det andet

Som jeg har skrevet, synes jeg, at GtU fortsat fornyer sig og er blevet 30 år ung og ikke 30 år gammel. Der er god grøde i samarbejdet med andre organisationer, fx deltager vi årligt i en række salgsudstillinger; de største har nok været Afrika-dagene i Aalborg Zoologiske Have og Couleur Café i København. Andre steder er i de forskellige organisationer, vi er medlem af, fx Uddannelsesnetværket, Projektrådgivningen, FN-forbundet og Mellemløst Samvirke. Vi sætter vores deltagelse i møderne højt, og trækker på en række medlemmer, der gladelig bruger nogle timer.

Tak for indsatsen

Til sidst vil jeg takke alle for indsatsen i 2008. Lad os sammen glædes over de resultater, vi når, både her og uden for landets grænser!

At et livslangt arbejde giver anerkendelse, synes jeg vi skal huske på, og glæde os over, at vort æresmedlem Karl G. Prasse i december fik overrakt Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs guldmedalje for sit forskningsarbejde i specielt det tuaregiske sprog og alfabetiseringen af tuaregerne i deres modersmål. En forskning, som også er kommet GtU og Kooperativet i Amataltal til gode.

- Per Adelhart Christensen.

Drømmen om de andres øjne

Interview med Maitouraré Boukary Bako

Dialogturisme & Goondal Tours

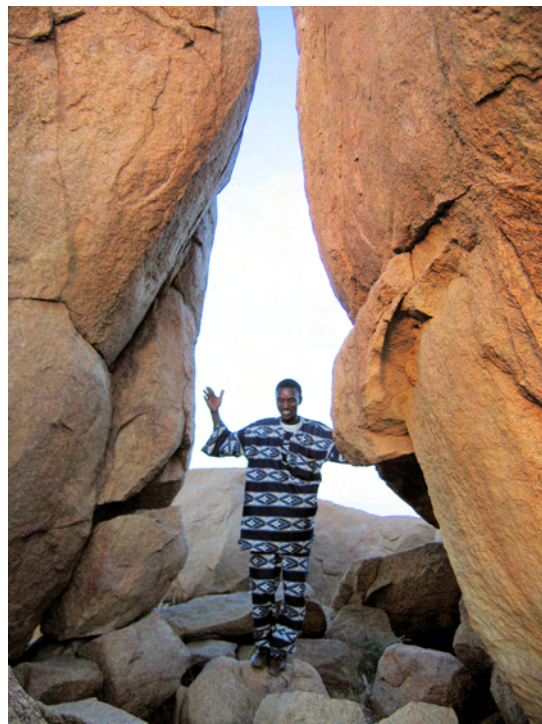
- af Isabelle Grignon
bestyrelsesmedlem og projekttovholder

Hvem er Maitouraré Boukary Bako? Hvordan vil du præsentere dig selv over for Projekt & Kulturs læsere?

Jeg er Maitouraré, en person med store ambitioner og en stor drømmer. Jeg er i stand til at tro på mine drømme og tage udfordringen op. Alt hvad jeg drømmer, alt hvad jeg sætter mig som mål, er udfordrende. Jeg er stolt. Jeg bryder mig ikke om at høre om andres succes, hvis ikke jeg selv nyder de andres anerkendelse. Jeg er vokset op i en kultur, hvor man taler meget om folks succes og fiaskoer. Den ene er blevet til dét, den anden er ikke blevet til noget, der er et enormt fokus på succes og mangel på det samme. Jeg er en person der frygter fiaskoen.

Jeg har ikke haft muligheden for at læse. Det har skabt en enorm frustration i mit liv. Det var ikke noget, jeg kunne gøre noget ved, jeg ville gerne have læst videre efter 10. klasse; men jeg fik ingen hjælp. Jeg er helt og holdent vokset op i klar-dig-selv-kulturen¹, hele mit liv handler om at klare sig selv på bedste beskub. Da jeg var 16 år, forsøgte jeg at skaffe mig arbejde hos canadierne, der var kommet til Niger for at bygge vejen til Diffa. Jeg ville tjene penge, så jeg kunne komme videre med studierne. Men lige netop som jeg skulle starte i SATOM, sagde min far, at han havde skaffet mig en praktikplads på den tekniske afdeling for kvægavl i Maïné-Soroa, hvor han arbejdede, og jeg måtte følge med.

Således kom jeg til at lære befolkningen at kende i bushen nord for Maïné-Soroa. Allerede ved den første kontakt var det, som om mine øjne åbnede sig til verden. Jeg var taget ud for at lære, men overalt blev jeg mødt med anmodninger. Folk kom til mig, de stolede på mig og gav mig et ansvar. Jeg var kun 16 år; men de bad mig om at gå i forbøn for sig: "Vil du ikke lige hjælpe med det?".

"Hjælp mig med at finde vejen så mine drømme kan blive til virkelighed." Maitouraré ved Goondal's sten ved hausa-landsbyen Middick 2007
(foto: Inger Muusmann)

"Du, der har Bics² og papir, vil du ikke sige til præfekten, at vi har brug for en brønd". Jeg sagde ja til det hele. Jeg oplevede det som en mission, at hjælpe de mennesker, og efterhånden blev tanken om at læse videre skrinlagt. Det skulle ikke være mit liv.

Den tillid, man viste mig, fik mig til at vokse, til at blive bevidst om, hvem jeg var. Som ung var jeg meget sky, og med ét forsvandt min skyhed, da jeg skulle til myndighederne og være talerør for de fattige kvægavlere fra bushen. Til min overraskelse blev jeg hørt af myndighederne. Jeg kan sige, at jeg lærte at overvinde min frygt gennem de mennesker i bushen; de lærte mig at tale og at tage udfordringerne op.

¹ På fransk: La culture de la débrouillardise.

² kuglepenne.

Dengang havde jeg ingen forestilling om, hvad udvikling var; men jeg vidste at en dag ville de mennesker have adgang til administrationen, og at jeg var besluttet på at bruge mit liv på det. De mennesker, skal du forstå, er bange for byen. Byen er lig med risikoen for at blive sat i fængsel, de er bange for politiet, for militæret, for en overmagt, de hverken forstår eller har indflydelse på. Det startede med, at jeg tog imod dem, når de kom til Maïné-Soroa. Jeg tog dem hjem, jeg fulgte dem over til sundhedsklinikken eller andre steder.

Gensynsglæde langt ude i bushen
nord for Maïné-Soroa, september 2006
(foto: Isabelle Grignon)

Efterhånden udviklede forholdet til kvægavlerbefolkningen sig; men jeg vidste stadig væk ikke, hvad jeg skulle gøre for at skaffe dem adgang til myndighederne. Jeg hørte om kooperativer, om NGO'er. En fransk konsulent sagde til mig³: "Tøv ikke, skaf dig papirerne til at oprette en NGO, det skal nok lykkes".

En NGO er en vidunderlig anordning, der giver adgang til myndigheder og samarbejdspartnere, uden at du behøver at have et eksamensbevis. Mine kammerater fra gymnasietiden læste videre på universitet og gik en lys fremtid i møde; men jeg skulle nok også blive til noget, og ikke kun for mig selv, men for et fællesskab. For at lave en NGO havde jeg brug for underskrifter: Således kom Mataram⁴ og Mustafa Dieng⁵ ind i billedet.

³ Patrick Paris, som var gift med en peul, jf. note 5 på side 15.

⁴ Mataram Banty, den nuværende leder af NGO'en (*Initiatives & Actions*, jf. artikler i *Projekt & Kultur* fra nr. 89 til nr. 97).

Mataram var leder af en kvindegruppe og kunne hurtigt skaffe flere underskrifter. Dieng var sekretær på COFO⁶ i Maïné og havde adgang til en computer, et værdifuldt redskab. Jeg motiverede alle de folk, jeg hvervede, ved at fortælle om de mennesker i bushen, der har brug for hjælp, en hjælp vi kunne yde, hvis vi ville. Sammen traf vi beslutninger. Med tiden blev alle dybt engagerede. Det var ikke mig som person, de valgte at følge, men det jeg troede på, en vision som de tilsluttede sig. Sådant er det stadig væk, de tror på mig og mine ideer. Vi fik den første bevilling fra USAID⁷ før vi overhovedet havde opnået den juridiske anerkendelse.

Hvor kom ideen til turisme fra?

Det er ikke nemt at skaffe sig bevillinger og samarbejdspartnere. Der er tusindvis af NGO'er i Niger, og Maïné ligger langt fra udviklingsverdenen, som er centreret i Niamey. Jeg har kæmpet for at komme ind i denne verden, først igennem et Danida-projekt baseret i Maïné-Soroa, og siden hen gennem ADDR⁸ i Zinder. Men jeg havde brug for en mere langsigtet strategi; for intet projekt varer evigt. Hvordan får jeg de hvide i tale? Jeg var aldrig i tvivl om at de vil værdsætte det, de vil opleve, når de først var her, men hvordan får jeg dem til at komme herud? Selv i Niamey kender de ikke til det østlige Niger, og til vores rige kultur. Hvordan bliver vi synlige, hvordan får vi vist, ikke kun nøden, men også rigdommen?

Jeg var meget optaget af de tanker, da muligheden bød sig for at organisere et stort forum⁹ ude i bushen, ved N'Guel Namari. Det forum havde du¹⁰, som den ansvarlige for ADDR i Zinder, kompetence til at sige ja til at finansiere, og det gjorde du. Det gav mig mod på ny.

(fortsættes side 12)

⁵ Mustafa Dieng er NGO'ens bestyrelsesformand.

⁶ COFO = Commission Foncière = Jordbrugskommissionen.

⁷ USA's statslige udviklingsorganisation.

⁸ Appui Danois au Développement Rural (= dansk støtte til landudvikling), finansieret af Danida.

⁹ Et kvægavlerstævne for folk i bushen, som projektfolk også inviteres til.

¹⁰ dvs. intervieweren.

Drømmen om de andres øjne

(fortsat fra side 11)

Ved N'Guel Namari var der masse af kultur-opvisninger, kamelvæddeløb, hestevæddeløb mm. Fulbeen var glad, han var stolt over sin kulturarv. De gamle sagde, at de ikke havde oplevet så stor en fest i de sidste 30 år. Den rigdom vil jeg vise! Fra da af havde jeg dig i kikkerten, jeg sat min lid til at jeg godt kunne få dig til at bakke op; men jeg anede ikke hvordan.

Turisme og udvikling, hvordan hænger det sammen?

Turisme er en indgangsdør til udvikling. Turisme åbner mod verden og bringer forandring, også i den lokale økonomi. Med NGO'en laver vi almindeligt udviklingsarbejde. Med turisme handler det mere om at skabe relationer, skabe nye dynamik, forbinde os med verden.

Alle er glade for at vise, hvordan de lever. Når først, de har set "nye øjne", får de lyst til at vise deres verden. "Vent, jeg vil vise dig min kamel, vent jeg vil vise dig mit festseletøj, mine kalabasser", alle de ting man omgiver sig med og som er smukke og vigtige for én vil man gerne stille til skue for de nye øjne. Alle vil åbne sig. De kender ikke noget til turisme; men de kender til gæstfrihed, de kender til at tage imod. Det er en del af vores kultur. Det er det guld, vi kan fremvise. I Niger har vi ingen markante seværdigheder; men vi har vores gæstfrihed og vores kultur.

Hvad vil der ske, når gæstfriheden bliver kommercialiseret?

Den skal ikke kommercialiseres! Den skal gives væk, mælken skal gives væk; for det er vores levevis. Det er, hvad vi vil vise. Hvis vi sælger det, vil turisterne ikke kunne værdsætte det på samme måde. Med dialogturismeprojektet er det netop vigtigt at arbejde hen mod en erkendelse af, at det er vores identitet. Uden det er vi som alle andre.

Men selvfølgelig er der nogle ting, som vil blive kommercialiseret. Det gælder for eksempel kunsthåndværk. Også dér er det vigtigt at

diskutere med befolkningen om, hvordan det skal gøres.

Da jeg var af sted på en tur i november sidste år med spanske rejsebureauer, standsede vi ved et landsbymarked. Spanierne var vilde med det, de så. Særligt var der nogle måtter, som de vil købe. Den ene gav 5.000 fcfa for en måtte, der ellers sælges for 1.250 fcfa. En anden gav 10.000 fcfa pr. måtte. Det skabte kaos på markedet. Alle strømmede hen til os og kæmpede som vilde dyr om spaniernes gunst. M'banga¹¹ måtte svinge piskeren for at sprede folket og genskabe orden. Sådant skal det ikke gøres.

I hausa-landsbyen Middick, oktober 2007
(foto Inger Muusmann)

I forbindelse med projektet vil vi diskutere fordelene ved at oprette et kooperativ og sælge produkterne til faste priser, gennem en forhandler. Ud over de penge, der vil blive indtjent ved salget af kunsthåndværk er det tanken, at der oprettes en udviklingsfond, til initiativer, som befolkningen selv træffer beslutninger om. Det vigtigste er at bevare tilliden og gensidighedsbåndene imellem befolkningen og os – Goondal Tours og I&A¹².

¹¹ Sikkerhedsvagt hyret af markedet for at overholde ro og orden.

¹² Maitouraré var leder af I&A (Initiatives et Actions), før han startede Goondal Tours.

Kooperativet i Amataltal

- af Karl-G. Prasse
- fodnoter af Jørgen Olsen.

Kooperativets situation

Efter den store gennemgang af Kooperativets situation i Projekt & Kultur nr. 98 er der ikke så meget nyt at berette. De dér omtalte rapporter, navnlig Mouhamed Bâs midtvejsrapport, har efterladt en generel tilfredshed med de opnåede resultater både hos Kooperativet og hos Genvej til Udvikling, og begge parter har nu et godt udgangspunkt for planlægningen af, hvad der videre skal ske efter 2010, når det indeværende projekt udløber.

Som udgangspunkt må Kooperativet finde svar på to hovedspørgsmål:

1. Hvorledes vurderer Kooperativet sine overlevelseschancer på længere sigt i lyset af klimaforværringen: den globale opvarmning, de stadig hyppigere tørkeperioder og deraf følgende manglende græsning til dyrene?
2. Hvorledes vurderer Kooperativet mulighederne for at skaffe mere vand til vanding af kvæg og havebrug?

Voksenundervisningen

Efter en særdeles lang tilblivelsesproces synes INDRAP's¹ af undertegnede reviderede Alfabetiseringsbog (begynderbog) nu endelig at være ved at være klar til at gå i trykken. Den skulle således være færdig til brug ved kursusstarten 1. januar.

Også børneskolen skulle kunne få glæde af den fra skolestart 1. oktober. Og den bør absolut på dagsordenen for det kommende seminar for tuaregisklærere i januar 2010.

Den tosprogede skole for børn i Amataltal, hvor der undervises i og på tuaregisk og fransk
(foto: Isabelle Grignon)

Hvad voksenundervisningen angår, har midtvejsrapporten desværre afsløret, at begynderkurset går alt for langsomt. Her må der absolut en effektivisering til; hvordan må overvejes nærmere. Både den gamle udgave af kurset og den reviderede udgave er beregnet til at gennemgås i løbet af seks måneder, mens det har vist sig, at forløbet strækker sig over mere end to halvår. Årsagerne hertil er forskellige, bl.a. elevernes meget forskellige standpunkt ved indskrivningen.

Historiebogen

Vores anden planlagte skolebog, en fremstilling af Nigers historie, skrider for tiden særdeles godt frem. Projektleder Ghabdouane Mohamed og undertegnede arbejder for tiden intenst med oversættelsen til tuaregisk, og der er begrundet håb om at have et råmanuskript færdigt ved årets udgang. Over halvdelen skulle nu være færdig.

(fortsættes side 14)

¹ INDRAP = L'Institut National de Documentation, Recherche et Application Pédagogique = Det Nationale Institut for Dokumentation, Forskning og Anvendt Pædagogik, Niamey.

Kooperativet i Amatal

(fortsat fra side 13)

Sikkerhedssituationen

Sikkerhedssituationen i Amatal-zonen er for tiden tålelig, hvorfor det også har kunnet lade sig gøre at gennemføre fire forskellige inspektioner i løbet af dette halvår. Kamphandlingerne er taget betydeligt af i Ayr-bjergene efter at have nået et højdepunkt i 2007 med efterfølgende langstrakt tilløb til forhandlinger over mange måneder.

Den politiske situation

Vi vil denne gang gøre lidt mere ud af tuareg-oprøret og den politiske situation i Niger. På initiativ af, eller snarere efter pres fra, Libyens præsident, Muammar Qaddhafi, er der nu kommet gang i fredsforhandlinger med regeringen.

Projektkoordinator Ghabdouane Mohamed, fotograferet i november 2007 kort efter, at han blev løsladt efter næsten to måneders grundløs tilbageholdelse. Ikke mindst i 2007 blev mange tuareger arresteret, uden at der var andre grunde til det, end at de var tuareger
(foto: Isabelle Grignon)

Ifølge Kooperativets projektkoordinator, Ghabdouane Mouhamed, deltager Libyen og i kulisserne Frankrig i forhandlingerne.

Tilsyneladende deltager tre organisationer på tuaregisk side:

MNJ (Mouvement des Nigériens pour la Justice²)

FFR (Front des Forces de Redressement³) og FPN (Front Patriotique du Niger⁴).

FPN er en udbrydergruppe fra MNJ; FPN presser på for en forhandlingsløsning. Den 3. maj fandt, ifølge nyheder på Internettet, det første møde sted mellem Nigers præsident Mamadou Tandja og oprørslederne, hvoriblandt MNJ's Aghali Alambo. Regeringen lagde ud med at tilbyde total amnesti til oprørerne, mod at disse nedlægger og afleverer våbnene. Punktum.

Den 13. maj erklærede MNJ på sin internethjemmeside, at der ikke kunne blive tale om at nedlægge våbnene, før forhandlinger har fundet sted om oprørernes politiske krav. Herunder hører en bedre integrering af tuaregerne i Nigers nationale hær og regeringens accept af at dele uran-rigdommene fra tuareg-området (*Arlit og nu også Imouraren ved Agadez*) med områdets beboere.

Qaddhafi har henstillet til tuaregerne ikke at bekæmpe uretfærdighed med våbenmagt alene. Han lover at igangsætte en grundig undersøgelse af berettigelsen af tuaregernes påstande om diskrimination i både Niger og Mali og ønsker at finde en varig løsning på konflikten.

I mellemtiden er situationen blevet yderligere kompliceret af, at der skal være præsidentvalg i Niger den 14. november med anden runde 6. december. Præsident Tandja har ellers gentagne gange, også på det allersidste, lovet at træde frivilligt tilbage. Men nu, hvor afgørelsens time nærmer sig, er han kommet i tanker om, at det alligevel ikke er så godt, at han pludselig skal afgive alle sine privilegier til nytår. Helt efter afrikansk skik og brug.

Så han har anmodet om en forfatningsændring, som gør det muligt for ham at blive siddende på livstid. Dette har parlamentet, og den 25. maj også forfatningsdomstolen, afvist. Herefter har præsidenten den 26. maj opløst parlamentet.

² Nigeriernes Bevægelse for Retfærdighed.

³ Fronten af Styrker for Genopretning.

⁴ Nigers Patriotiske Front.

En fulani-nomadefamilie nær Amataltal. Man kan altid se, om der bor en tuareg-familie eller en fulani-familie, når man ser en hyrdelejr i Amataltal-området. Tuaregerne bor i kuppelformede telte, mens fulanierne spænder et klæde op eller i nogle tilfælde sover direkte under stjernerne
(foto: Isabelle Grignon)

Denne spegede situation kan næppe undgå at få indflydelse på forhandlingerne med tuareg-oprørerne, og det må derfor antages, at der næppe kommer en løsning på disse, før præsidentvalget er overstået. Det skal tilføjes, at mange politikere har været imod præsidentens benhårde linie med ikke at ville i realitetsforhandlinger med tuaregerne. Den politiske situation kan altså let gå helt i hårdknude.

Det skal endelig nævnes, at også fulani-nomaderne (peul)⁵ er kommet i vanskeligheder. De forfølges både i Mali og Niger af agerdyrkende songhayer og djermaer (samt hausaer), og grunden skal søges i klima-forværringen og befolkningstilvæksten, som tvinger agerdyrkerne til så vidt muligt at udvide deres dyrkede arealer på bekostning af nomadernes græsgange. Niger har nu 13,8 millioner indbyggere, heraf 1,2 mio. fulanier og 1,1 mio. tuareger. Modsætningen mellem fulanier og djermaer er af gammel dato og går helt tilbage til tiden, hvor begge folk indvandrede til Niger i 16-hundredetallet.

⁵ Fulani-folket kalder sig på sit eget sprog, fulfuldé, "pullo" i ental og "fulbe" i flertal. Franskmandene kalder dem "peul" eller "peulh" (*udtales pøl med kort ø*), mens englænderne overtog hausaernes betegnelse og kalder dem "fulani". Genvej til Udvikling diskuterer stadig indbyrdes, hvad vi skal kalde disse mennesker, som lever i 18 vest- og centralafrikanske lande; vi har i mange artikler i Projekt & Kultur skrevet "fulbé" i ental og "fulbeer" i flertal.

De agerdyrkende djermaer, songhayer og hausaer går inderst inde ind for en politik om at gøre nomaderne bofaste, selv om forfatningen beskytter nomadernes rettigheder. Fulanierne har derfor mere eller mindre sluttet sig til tuareg-oprørerne og kræver retfærdighed, hvilket komplicerer situationen yderligere. Også de 200.000 tebu⁶-nomader rører på sig.

Det er symptomatisk, at en lov for nomadernes territoriale rettigheder (Code pastoral) har været under behandling siden 1998 uden at opnå vedtagelse.

En lov fra 1961 definerer en pastoral zone gående fra Filingué til Diffa⁷, men den respekteres ikke, og i dag bliver store dele af den solgt til ministre og andre højtstående personer til anlæg af kvægfarme.

Ifølge IWGIA⁸ har fulanierne i Niger udtrykkeligt ikke ret til land.

Også i Burkina Faso har forfølgelser af fulanier fundet sted, her med frygtelige massakrer til følge.

⁶ Dette nomade-folk hører hjemme i det østlige Niger og det vestlige Tchad – benævnes på fransk "toubou", som udtales "tubu".

⁷ tværs over det sydlige Niger.

⁸ International Work Group for Indigenous Affairs = International Arbejdsgruppe for Indfødte Folks Anliggender.

